

DOJRZAŁOŚĆ SZKOLNA DZIECKA do podjęcia nauki w szkole podstawowej

Gotowość szkolna to inaczej stopień rozwoju dziecka niezbędny do podjęcia obowiązków związanych z rozpoczęciem nauki w szkole i sprostanie wymaganiom szkolnym.

Należy brać zawsze pod uwagę:

- rozwój procesów poznawczych i ruchowych, które umożliwią dziecku opanowanie podstawowych technik szkolnych jak czytanie, pisanie i liczenie,
- rozwój społeczny,
- rozwój emocjonalny
- rozwój fizyczny
- a także zasób umiejętności i wiadomości, stanowiących podstawę nauki w klasie pierwszej.

Dziecko idąc do pierwszej klasy – nie tylko powinno być wyposażone w określoną wiedzę i umiejętności, ale także powinno być na tyle samodzielne, by przystosować się do nowych warunków w nowej placówce i w nowej grupie szkolnej. Dziecko będzie mogło osiągnąć sukces szkolny, gdy nie tylko będzie gotowe w sensie intelektualnym, ale również ruchowym i emocjonalno-społecznym.

Pierwszoklasista musi:

- sprostać obowiązkom nauki – uczyć się, odrabiać zadania domowe, pamiętać o nich,
- umieć skupić uwagę na lekcji, odpowiednio długo,
- koncentrować się na zadaniu,
- przyswajać wiele nowych informacji,
- wstać rano i przybyć punktualnie na lekcje,
- poradzić sobie z porażką, z trudną sytuacją,
- panować nad emocjami, radzić sobie ze stresem,
- współpracować w grupie, rozmawiać z kolegami/koleżankami, nawiązywać nowe znajomości,
- umieć słuchać zaleceń nauczyciela – postępować zgodnie z nimi,
- być względnie samodzielny i wyposażony w podstawowe sprawności manualne – na przykład w zakresie samoobsługi, pisania, lepienia, rysowania, wycinania itp.

O powodzeniu dziecka w okresie nauki decyduje jego prawidłowy rozwój fizyczny, intelektualny, emocjonalny, społeczny a także poziom funkcji percepcyjno – motorycznych.

Dojrzałość fizyczna dziecka do podjęcia nauki w klasie pierwszej wyraża się:

- w odpowiedniej do wieku życia wadze i wzroście,
- w dobrym zdrowiu,
- w sprawności ruchowej,
- w odporności na choroby i zmęczenie,
- w prawidłowo funkcjonujących narządach zmysłów (wady zdiagnozowane powinny być pod kierunkiem specjalisty korygowane),
- w prawidłowo funkcjonujących narządach wewnętrznych,
- prawidłowo działających narządach mowy (w sytuacji trudności – korekcja pod kontrolą specjalisty).

Bardzo istotną rolę odgrywają również:

- motoryka mała,

- motoryka duża,
- koordynacja wzrokowo – ruchowa,
- orientacja przestrzenno – kierunkowa.

Umiejętności te widoczne są u dziecka przedszkolnego i są kształtowane: w zabawach różnego typu, pracach zręcznościowych, samoobsłudze oraz podczas wykonywania prac graficznych. Sprawność manualna związana jest ze zdolnością posługiwania się narzędziami, takimi jak przybory pisarskie oraz plastyczne (ołówki, kredki, nożyczki), związana z ich właściwym chwytem oraz skutecznym stosowaniem.

Nieprawidłowy chwyt narzędzia pisarskiego może powodować:

- napięcie w mięśniach dłoni, prowadzić do jej zmęczenia,
- zmniejszenie wydajności i wytrzymałości przy pisaniu bądź rysowaniu.
- może nawet doprowadzić do uszkodzenia stawów w palcach,
- może też rozpraszać dziecko i nie pozwalać na pełną kontrolę ruchów pisaka,
- niektóre odmiany nieprawidłowego chwytu obniżają znacząco jakość i czytelność pisma.

Dojrzałość intelektualna przejawia się w:

- rozumieniu mowy otoczenia, treści obejrzanych lub wysłuchanych bajek,
- umiejętności opowiedzenia własnych przeżyć, wyciągnięciu z przebiegu zdarzeń logicznych wniosków,
- dobrej pamięci – dziecko zna dużo wierszyków i piosenek.

Dziecko, które podejmuje naukę w szkole powinno mówić prawidłowo tj.:

- powinno mieć mowę w pełni uformowaną pod względem fonicznym,
- dysponować dużym zasobem słownikowym,
- poprawnie budować zdania z punktu widzenia logiki, gramatyki i składni.

W sytuacji występowaniu jakiś trudności w tym względzie dziecko powinno ćwiczyć po kontrolą specjalisty, wykonywać codziennie ćwiczenia logopedyczne wskazane przez logopedę. Bardzo ważne, by dziecko uczestniczyło w terapii logopedycznej.

Dojrzałość emocjonalna:

- umiejętność zachowania się dziecka adekwatnie do zaistniałej sytuacji,
- bez większych problemów rozstaje się z rodzicami,
- jest zainteresowane zadaniami odpowiednimi do jego wieku,
- potrafi skupić uwagę, co najmniej przez pół godziny.
- potrafi też panować nad trudnymi emocjami, radzić sobie ze stresem,
- wierzy w swoje umiejętności,
- jest pewne siebie,
- potrafi cierpliwie czekać na swoją kolej,
- odczuwa więź ze swoją grupą rówieśniczą, z wychowawcą,
- potrafi współodczuwać przeżycia innych dzieci,
- prawidłowo reaguje na niepowodzenia, uwagi nauczyciela i innych osób dotyczące niewłaściwego zachowania – jest karne,
- reaguje prawidłowo na pozytywne uwagi dotyczące zachowania i postępów w nauce.

Dojrzałość społeczna wyraża się w umiejętności dostosowania się dziecka do wymagań otoczenia w zakresie podporządkowania się poleceniom. Dziecko jest silnie związane emocjonalnie ze swymi najbliższymi, ale również jest przywiązane do kolegów/koleżanek

z przedszkola, z którymi potrafi się zgodnie bawić. Dziecko stopniowo nabywa umiejętności współdziałania w grupie.

Dziecko dojrzałe społecznie w zakresie dojrzałości szkolnej:

- prawidłowo nawiązuje kontakty z rówieśnikami i dorosłymi,
- potrafi współpracować w zespole pod nadzorem osoby dorosłej,
- przestrzega zawartych umów,
- podporządkowuje się dyscyplinie,
- wykonuje obowiązki mu powierzone,
- jest samodzielne (w czynnościach samoobsługowych jak ubieranie się, mycie, czesanie, stara się być samodzielne w odrabianiu lekcji, spakowaniu tornistra),
- rozumie proste sytuacje społeczne - wie co jest dobre, a co złe,
- ma poczucie przynależności do grupy,
- zna i respektuje zasady społeczne,
- potrafi bawić się z innymi dziećmi,
- potrafi bronić swojego stanowiska zgodnie z zasadami społecznie akceptowanymi,
- jest w stanie zaakceptować, że osoba dorosła nie zawsze jest do dyspozycji dziecka – jest cierpliwe i zaradne – odpowiednio do wieku,
- partnerstwo oraz współdziałanie rozwija się intensywnie między 6-8 r.ż

Materiał przygotowany na podstawie:

- <https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU5957>,

- <http://ppp.e-sochaczew.pl/media/tresc/dojrzalosc-szkolna/4416/241>

- <https://www.poradnia.olsztyn.pl/index.php/materialy/artykuly/31-dojrzalosc-szkolna-dziecka-rozpoczynajacego-nauke>

Ciekawy artykuł znajdziecie Państwo również pod poniższym linkiem – zachęcam do zapoznania się -

<http://www.ppp3.olsztyn.pl/index.php/prezentacje-i-artykuly/25-gotowosc-szkolna>

Zachęcam również do zapoznania się z zakładką Czas wolny naszego Przedszkola, gdzie zamieszczone są materiały na temat tego – jak rozwijać u dziecka różnorodne funkcje psychofizyczne:

<http://pp20.kedzierzynkozle.pl/dokumenty/Organizacja%20czasu%20wolnego%20przedszkolaka%20-%20praktyka.pdf>